

les persones
primer

Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

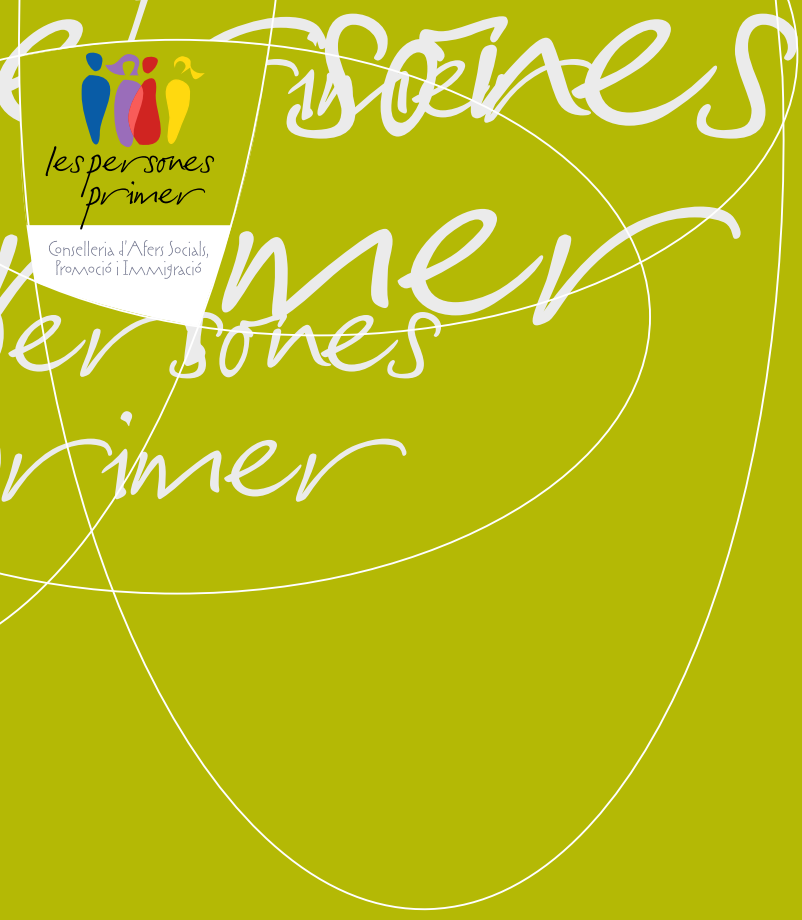
(m)

Oficina de Defensa
dels Drets del Menor

El joc infantil i les joguetes recomanacions per a la família

Govern
de les Illes Balears

Conselleria d' Afers Socials,
Promoció i Immigració

Document elaborat per> Maria Teresa Picazo
Avenidaño i l'equip tècnic de la ODDM:
Ascensión Belart, Lourdes Lara, Alonso Medinas,
Antònia Llompart, Maria Alfaro i Margalida
Gelabert.
Direcció> Antoni Bennàssar Moyà.
Disseny> ddc
Imprimeix> Gráficas Mallorca
DL> PM-xxxx-2007

1. L'infant aprèn jugant

L'article 31 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant (20 de novembre de 1989) estableix que «l'infant té dret a l'esplai, al joc i a participar en les activitats artístiques i culturals». D'aquí que resulti important que el joc infantil i la jogueta siguin uns mitjans que aportin idees, que fomentin la creativitat i que eduquin per als valors ciutadans i socials (educar per a la pau i no per a la violència, saber compartir, comprendre el món que ens envolta, respectar els altres, etc.).

La importància del joc: recomanacions per a la família

- El joc és una de les principals eines educatives en totes les etapes de la infància.
- El joc és imprescindible per assolir correctament el desenvolupament físic, psíquic i emocional de l'infant, ja que per mitjà del joc va descobrint les seves qualitats i limitacions en tots els camps.
- El joc és molt més que un simple entreteniment: l'infant ha de créixer en distintes àrees, no només en la intel·lectual.
- El joc és una activitat espontània que li proporciona plaer i satisfacció, i que propicia la comunicació, la confiança i l'alegria.
- És utilitzat com a mitjà terapèutic per alliberar tensions emocionals: amb el joc elabora una gran part de les seves pors, desigs, rivalitats i conflictes interns.
- L'afectivitat entre el nucli de convivència o la família i l'infant constitueix un aspecte molt important en la vida de família, i el joc és una activitat adient per aconseguir-ho.
- Per l'infant és molt enriquidor la presència d'un pare, una mare o un tutor que també sigui company de joc. I a l' hora mitjançant el joc els adults ens posam en contacte i recuperam el nostre "nin interior" o aspecte lúdic.
- No obstant, la disponibilitat dels pares no significa que sempre hagin d'estar amb l'infant. Ha de saber jugar tot sol, i la família o el nucli de convivència han d'ensenyar-lo a jugar i a treure partit del seu temps.
- Nins i nines no formen un grup de manera natural; les persones adultes són qui l'han d'aportar.
- Les festes de Nadal són molt especials perquè per a l'infant és un període excepcional, no només pels regals i per l'arribada dels personatges màgics, sinó també perquè és una època de què s'esperen moltes coses. Es fan reunions familiars, sortides al cinema, al teatre...
- Nadal és un bon moment per fomentar la solidaritat entre la família, el nucli de convivència i els infants. Es pot aprofitar aquesta època per parlar-hi sobre la solidaritat i acceptar l'ajuda als altres com un fet positiu.

2. Orientacions generals a l'hora de triar una jogueta

L'activitat lúdica és, en definitiva, una acció educadora total. L'infant aprèn jugar. És fonamental que, en triar les joguetes, ens plantejem certes qüestions:

- L'infant, desitja aquella jogueta?
- S'adequa a la seva edat?
- La utilitzarà freqüentment o només de manera esporàdica, o arribarà fins i tot a deixar-la arraconada?
- Compleix els requisits de qualitat i seguretat necessaris?
- Afavoreix la cooperació o, en canvi, potencia la competitivitat?
- Fomenta el desenvolupament de les seves capacitats intel·lectuals, emocionals, relacionals i la seva creativitat?
- Reprodueix estereotips sexistes o racistes?

Recomanacions

1. Les joguetes són un bon mitjà o un complement per establir-hi relacions i afiançar vincles entre pares i fills i filles, i entre germans i germanes.
2. No sempre la jogueta més sofisticada és la millor, encara que sigui més cara. Ha de despertar l'interès de l'infant. És important que la jogueta desenvolupi i fomenti la seva creativitat.

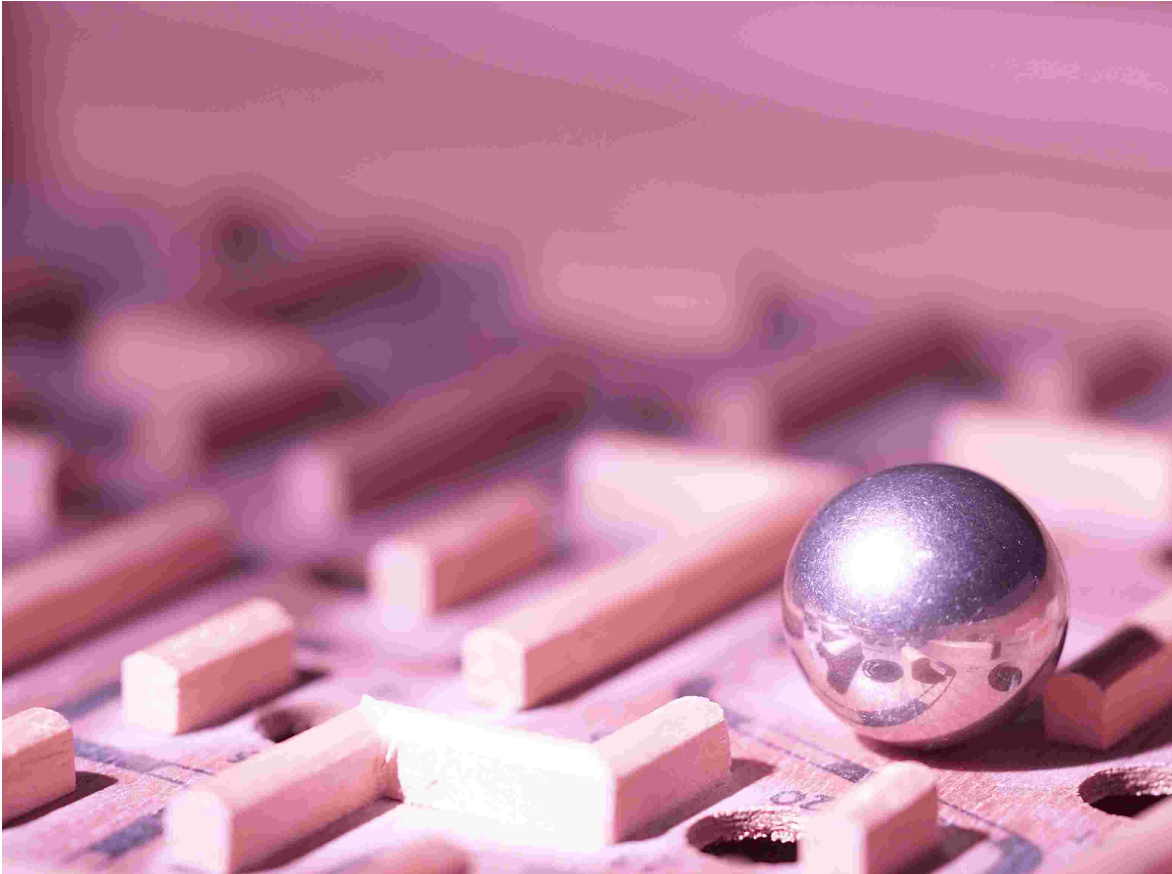
El joc infantil i les joguetes

recomanacions per a la família

3. S'ha de tenir en compte la personalitat de l'infant: si és més aviat tímid necessita jocs socialitzants (diversos jugadors); per a un infant hiperactiu són adequats els jocs d'atenció, perceptius i artístics.
4. Adoptau una actitud crítica davant la publicitat de joguetes, ja que no tot el que ens presenten és apropiat ni compleix els requisits mínims (de seguretat, educatiu...).
5. La jogueta ha de ser una font de diversió, aprenentatge i desenvolupament de les capacitats (lingüístiques, cognitives, de raonament lògic i espacial, emocionals) de l'infant.
6. Davant la gran allau de videojocs i similars, no en compreu qualsevol sense comprovar-ne el contingut, ja que alguns potencien el racisme, la intolerància, la violència, etc. Els videojocs cada vegada són més cobejats entre els infants i adolescents, però el més important és que cal saber jugar-hi. Convé recordar que en cap cas un videojoc pot substituir les relacions familiars.
7. Rebutjau les joguetes que fomentin les conductes sexistes, racistes o violentes.
8. Assegureu-vos que la jogueta adquirida respecta unes normes mínimes de seguretat pel que fa als materials amb què ha estat fabricada. A més, és aconsellable que tingueu en compte que com més petit és l'infant la grandària de la jogueta ha de ser major. Per una altra banda, tant els colors com els components del producte han de ser sòlids i no tòxics.

9. No el satureu amb juguetes: una pauta que hauríeu de seguir és facilitar-li una mitjana de tres juguetes. Evitau caure en el consumisme. De vegades l'infant aprecia més una jugueta artesana, elaborada per ell mateix, que una jugueta molt sofisticada i al mateix temps d'un cost elevat. Seria positiu incentivar-lo perquè inventi els seus propis jocs. Un excés de juguetes destrueix la fantasia i produeix avorriment. Tampoc no s'han de comprar per satisfer-li un capritx momentani.

10. Regalau llibres. Un llibre és un bon regal perquè l'infant aprengui a estimar la lectura i gaudeixi llegint. Hi ha llibres que, segons les edats, faciliten que s'adquireixi aquest hàbit de lectura. Alguns consells per facilitar el gust per la lectura: teniu llibres a casa als quals pugui accedir l'infant fàcilment, llegiu mentre l'infant mira la imatge, triau un temps de lectura adaptat a ell i que sigui ell qui marqui el ritme.

3. Tipus de juguetes segons les edats

És convenient comprovar la informació que els fabricants inclouen en les etiquetes i en les instruccions de les diferents juguetes, i sobretot s'ha de tenir en compte l'adequació a les diferents edats o etapes evolutives.

Els jocs d'acoblament, que van d'un any a totes les edats (trencaclosques, mecanos, maquetes) contribueixen a la coordinació ull-mà, a la diferenciació de formes i colors, al raonament, a l'organització espacial, a l'atenció, a la paciència, a la concentració i a l'autosuperació.

El joc infantil i les joguetes

recomanacions per a la família

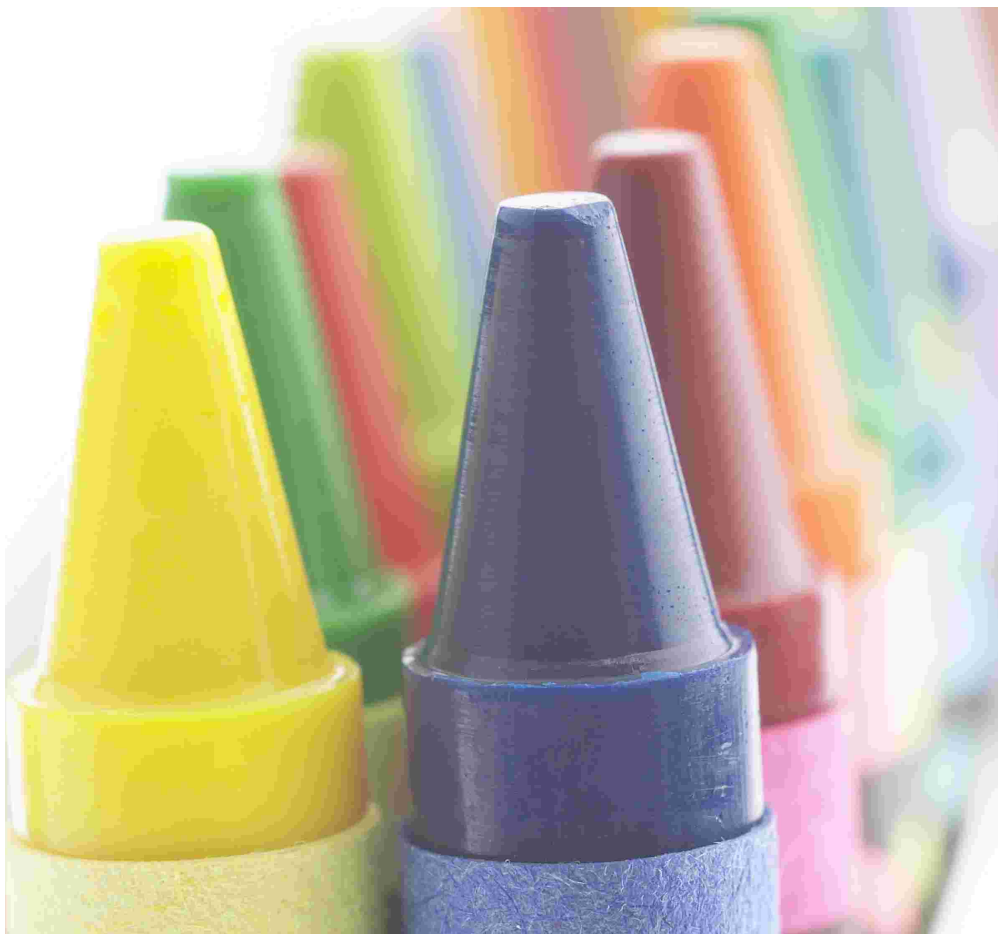

Per a infants menors de 3 anys hauríeu d'adquirir joguetes que no contenguin peces petites desmuntables que puguin ser ingerides; en canvi, cercau joguetes que tenguin diferents textures, formes, colors, que estimulin la percepció sensitiva (tocar, mossegar, diferenciar sons, etc.), que permetin descobrir l'entorn i que potenciïn l'experimentació.

- **De 0 a 6 mesos:** sonalls, mòbils de bressol, peluixos, joguetes de goma, mossegadors, miralls i estores d'activitats.
- **De 6 a 12 mesos:** pilotes grans i petites sonores i lluminoses, pepes de drap, joguetes sonores, saltamartins, balancins i caminadors.
- **De 12 a 18 mesos:** joguines de peluix, cubs per encaixar i apilar, poals, pots de plàstic, teles, joguetes d'arrossegar, passejadors i cotxets.
- **De 18 a 24 mesos:** cotxes, camions, tricicles, pissarres, pintures, instruments musicals, jocs d'encaixar peces, jugar a pepes i animallets.
- **De 2 a 3 anys:** tricicles, pales, poals, carretons, trencaclosques, pintures, cuines i accessoris de cuina, plastilina, tambors i guitarres, telèfons i pepes.

En el cas d'infants d'entre 3 i 5 anys, les joguetes més idònies són les que els faciliten l'aprenentatge i el desenvolupament d'aptituds lingüístiques, musicals i manuals.

- **De 3 a 5 anys:** instruments musicals, llibres, dòmino de formes i colors, pintures de diferents materials i llibres per acolorir, jocs de bitlles, jocs d'imitació dels adults (jocs de cuines, bancs de fuster, tallers mecànics, pepes...), bicicletes amb rodes, patinets, trens, pissarres, magnetòfons, contes, disfresses, titelles i joguetes articulades.

El joc infantil i les joguetes

recomanacions per a la família

El joc simbòlic, de 2 a 8 anys. L'infant aprèn a interpretar rols, juga a imitar els adults: fent de pare, de mare, de metges, de perruqueres, súper herois, disfresses... i tot el que reproduïx el món adult. El joc simbòlic és fonamental per comprendre i assimilar l'entorn en què viuen, ja que s'aprenen rols establerts en la societat i el desenvolupament del llenguatge associat a aquest tipus de jocs, i s'afavoreixen la creativitat i la imaginació.

A partir de 6 anys, les joguetes han de ser més complexes i reforçar els coneixements relacionats amb la lectura, l'escriptura i el raonament. També han de potenciar l'experimentació, la reflexió, la cooperació i la transmissió de valors. Necessiten jocs de competició per descobrir la seva força i les seves destreses, exercici físic per eliminar tensions, jocs que afavoreixen habilitats, atenció, capacitat creadora i imaginació.

- **De 6 a 8 anys:** cordes, pilotes, monopatins, cotxes teledirigits, bicicletes, llibres, jocs de construcció, jocs manuals tant de preguntes com d'experiments, jocs de taula, retallables amb tisores de punta rodona, lupes, imants, loteria.

A partir dels 8 anys disminueix la importància dels jocs simbòlics i s'interessen per jocs de regles, els que tenen un seguit d'instruccions o normes que els jugadors han de conèixer i respectar per aconseguir resultats. S'utilitzen jocs de taula o amb tauler, de punteria, futbolins, cistelles...; són fonamentals com a elements socialitzadors que ensenyen els infants a guanyar i a perdre, a respectar torns i normes, i a considerar les accions dels companys de joc. Afavoreixen el desenvolupament del llenguatge, la memòria, el raonament, l'atenció i la reflexió.

- **De 9 a 12 anys:** l'infant s'interessa per activitats d'equip esportives i intel·lectuals, i d'altres un poc més complicades: complements esportius, patins, mecanos, jocs d'estratègia i reflexió, maquetes, col·leccions de tot tipus, jocs de taula, audiovisuals, electrònics i d'experiments.
- **A partir de 12 anys:** desapareixen les ganes de jugar amb joguetes, comencen a entrar a la adolescència i van construint la seva pròpia identitat, per això s'han de fomentar les seves aficions personals en les diferents àrees d'oci. Els seus interessos es dirigeixen a llibres, música i videojocs.

El videojoc és el joc favorit dels molts infants; se sol parlar dels seus efectes negatius, com ara que produeixin addicció i fomenten l'aïllament i la violència, però també és cert que afavoreixen capacitats i destreses (com ara atenció, control i coordinació) i són la introducció a l'ordinador. S'han de tenir en compte les hores de joc, i limitar el temps diari i tenir cura dels continguts, perquè no es privin d'altres experiències vitals importants.

4. Materials

Les joguetes són, cada vegada més, objecte d'un major control de qualitat i han de complir unes normes de seguretat molt estrictes. Per això, per a la seva comercialització i distribució a la Unió Europea (UE) han de dur clarament imprès el distintiu de la UE, signe evident de garantia, qualitat i seguretat. A més, les joguetes que puguin ser perilloses per als infants han de dur l'avertència de limitació d'edat, de 0 a 3 anys, i així evitar el risc de posar al seu abast peces petites.

A pesar d'això, convé saber quins tipus de materials s'empren i l'impacte ecològic que produeixen.

5. Anuncis publicitaris a la televisió i a les revistes

Cada vegada és major el bombardeig mitjançant anuncis a la televisió i a la premsa sobre el tema de les joguetes i, a més, en qualsevol època de l'any. Una persona adulta encara és capaç de discriminar el que l'interessa i el que no; però l'infant és com una esponja que tot ho absorbeix, i es converteix així en un assidu del consum de productes, especialment dels més lúdics.

També les revistes sobre joguetes envaeixen i desborden l'infant, no només perquè les hi envien al domicili, sinó perquè fins i tot les rep en mà a la sortida o a l'entrada de l'escola.

És bo que el menor desitgi una jogueta en especial, però no que en demani sense control. Per això, la tasca dels pares és bàsica en aquest aspecte, perquè ajudin a canalitzar el consumisme imperant i a aprendre a posar-hi límits.

5. Bibliografia

- *El juego infantil. Organización de ludotecas.* Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1980.
- *Les ludoteques, joguines i societat.* Barcelona: Rosa Sensat i Edicions 62, 1982.
- *El juego como actividad educativa. Instruir deleitando.* Barcelona: Universitat de Barcelona, 1984.
- *ABC... de los juguetes.* Madrid: Instituto Nacional de Consumo, 1987.
- *Estudio para la implantación de una red de ludotecas.* Barcelona: Universitat de Barcelona, 1987.
- *Les joguines* [Opuscle] Barcelona: Institut Català de Consum, 1988 (Què cal saber?).
- *Descubrir al niño, crear un juguete.* Asociación Española de Fabricantes de Juguetes, 1990.
- *El juguete, otra forma de aprender.* Asociación Española de Fabricantes de Juguetes, 1991.
- *Juego y juguete.* Madrid: Instituto Nacional del Consumo, 1992. (Material Didàctic).
- «Escoger los juguetes más seguros». OCU-Compra Maestra núm. 160 (desembre 1993).
- Borja, M. *El sexisme a les joguines.* Barcelona: Ed. Generalitat de Catalunya i Institut Català de la Dona, 1993.
- «Comprar un juguete seguro». OCU-Compra Maestra núm. 172 (desembre 1994).
- Dossier sobre les joguines.OMIC de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, 1994.
- *Juegos étnicos de participación cooperativos.* Barcelona: SOS Racisme, 1998.
- ALDECOA, J. *La educación de nuestros hijos.* Madrid: Ediciones Temas de Hoy, 2001.

6. Webs d'interès

Oficina de Defensa dels Drets del Menor

L'Oficina de Defensa dels Drets del Menor (ODDM) és un òrgan que vetla per la defensa i la promoció dels drets del menor que es trobin en el territori de les Illes Balears.

www.defensadelmenor.net

Institut Tecnològic de la Jugueta (AIJU)

L'Institut Tecnològic de la Jugueta edita cada any una guia de la jugueta per tal d'oferir als consumidors informació detallada i molt útil sobre joguetes i jocs de qualitat, que resulten adequats a les necessitats lúdiques i pedagògiques dels destinataris.

www.aiju.info

Projecte europeu «Jugueta segura»

Projecte europeu l'objectiu principal del qual és informar i formar consumidors, pares i mares, educadors i infants sobre la seguretat de les joguetes, l'ús i el consum responsable, i també facilitar eines de defensa dels drets dels consumidors.

www.jugueteseguro.coop

Xarxa Educació per a la Pau, el Desenvolupament i la Interculturalitat

Hi trobareu una guia de la jugueta amb una selecció en què es tenen en compte en tot moment els trets característics i els estadis dels destinataris. Hi ha un apartat de venda de joguetes (trencaclosques).

www.edualter.org/material/juguete/guia.html

Observatori Espanyol dels Productes Infantils (OEPI)

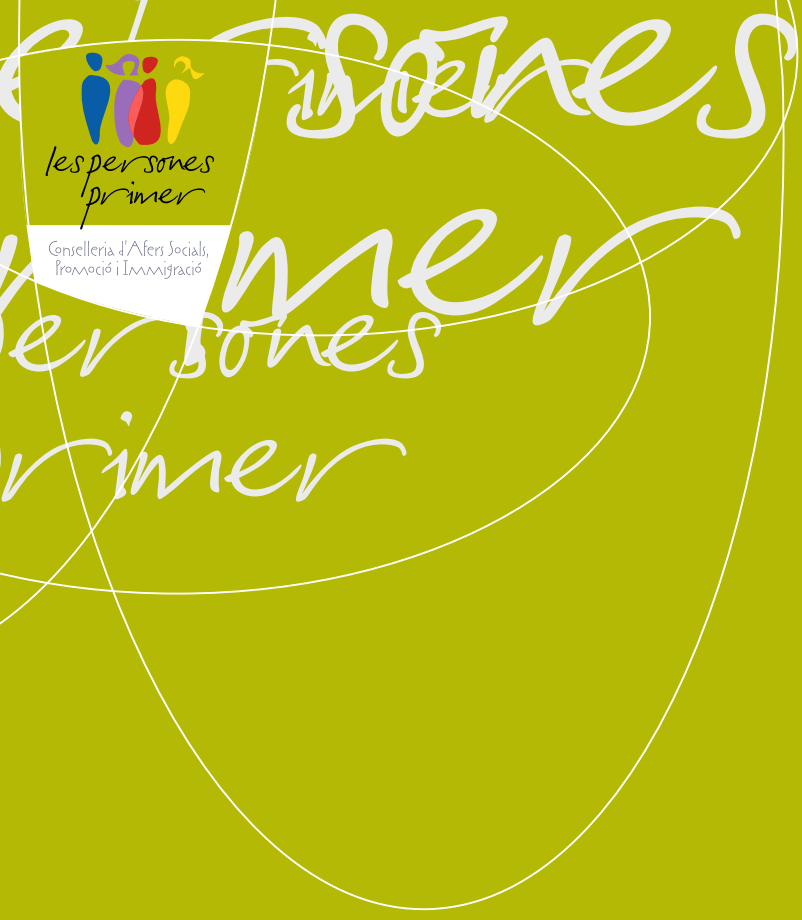
L'Observatori Espanyol dels Productes Infantils és un espai on podeu trobar informació personalitzada sobre productes infantils, us poden resoldre dubtes i, a més, podeu participar en la millora dels productes infantils.

www.oepi.net

Base de dades «Ludomecum»

És una base de dades de jocs i joguetes, classificats per edats, tipologia i valors educatius. Està pensada per facilitar la consulta a docents, pares i mares, ludotecaris i educadors.

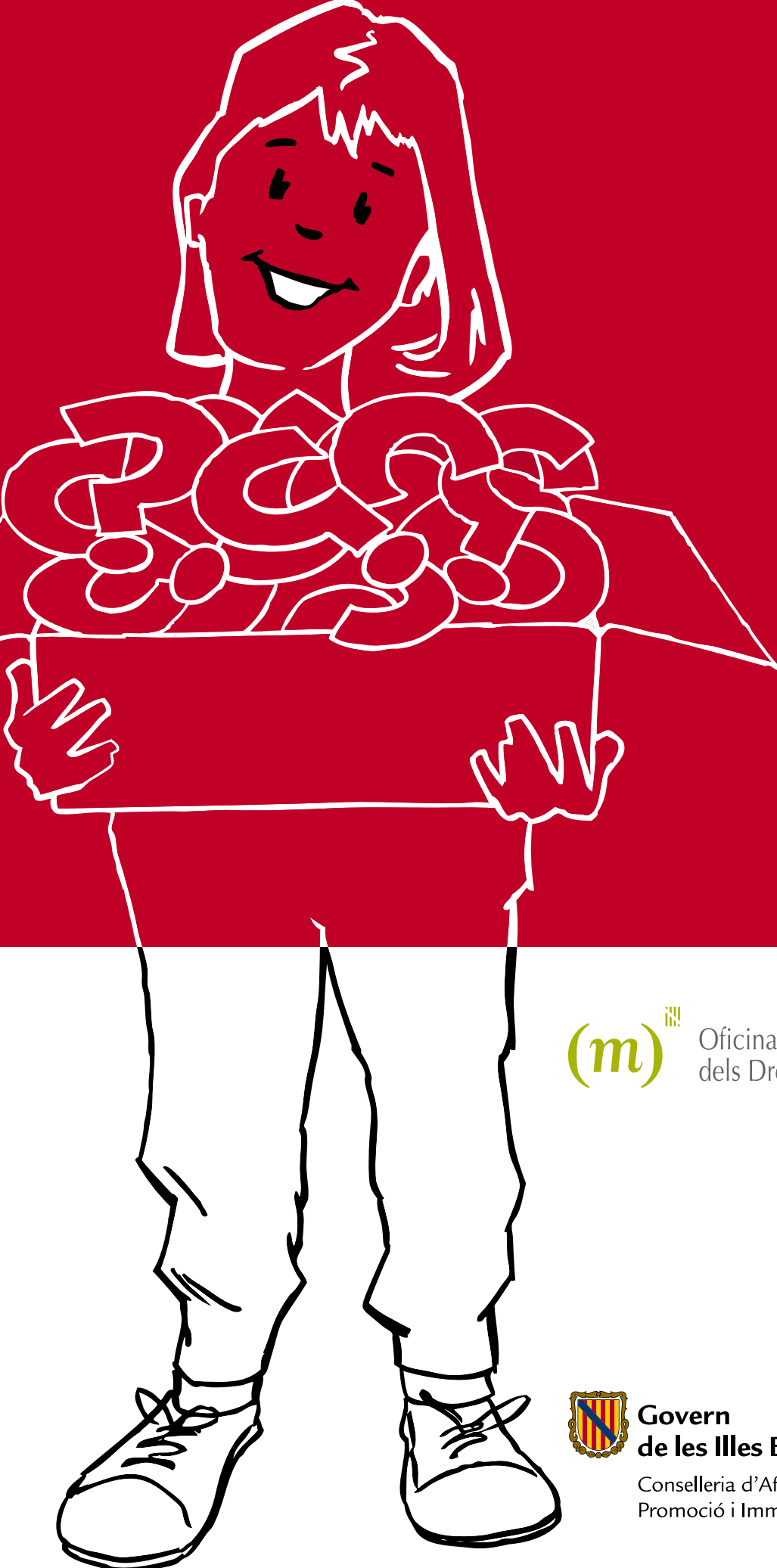
www.ludomecum.com

les persones
primer

Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

les persones
primer

Oficina de Defensa
dels Drets del Menor

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració